Archwilydd Cyffredinol Cymru
Auditor General for Wales

Cynllun Archwilio 2016

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Blwyddyn archwilio: 2015-16

Cyhoeddwyd: Mai 2016

Cyfeirnod y ddogfen: 318A2016

Statws y ddogfen

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fel rhan o waith a wnaed/i'w wneud yn unol â swyddogaethau statudol.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar yr Archwilydd Cyffredinol na staff Swyddfa Archwilio Cymru mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol nac i unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Cynnwys

Cynllun Archwilio 2016	
Crynodeb	4
Archwilio ariannol	4
Archwilio perfformiad	6
Y ffi, y tîm archwilio a'r amserlen	8
Atodiadau	
Priod gyfrifoldebau	11
Astudiaethau gwerth am arian cenedlaethol	13

Crynodeb

1. Fel eich archwilydd allanol, fy amcan yw cynnal archwiliad sy'n cyflawni fy nyletswyddau statudol fel Archwilydd Cyffredinol a'm rhwymedigaethau o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (y Mesur), Deddf Llywodraeth Leol 1999 a'r Cod Ymarfer Archwilio, sef:

- archwilio eich datganiadau ariannol ac ardystio pa un a ydynt yn 'gywir a theg';
- asesu a ydych wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran y defnydd o adnoddau;
- archwilio ac asesu a ydych wedi cyflawni eich dyletswyddau ac wedi bodloni gofynion y Mesur; a
- chynnal astudiaethau i'm galluogi i wneud argymhellion ar gyfer gwella darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd neu ar gyfer gwella trefniadau rheoli ariannol neu drefniadau rheoli eraill.

2. Diben y cynllun hwn yw nodi'r gwaith y bwriadaf ymgymryd ag ef, pryd yr ymgymerir ag ef, faint y bydd yn ei gostio a phwy fydd yn ymgymryd ag ef. Ni chyfyngwyd arnaf wrth gynllunio cwmpas yr archwiliad hwn. Nodir fy nghyfrifoldebau, ynghyd â chyfrifoldebau'r rheolwyr a'r rheiny sy'n gyfrifol am lywodraethu, yn Atodiad 1.

Archwilio ariannol

3. Fy nghyfrifoldeb i yw cyhoeddi tystysgrif ac adroddiad ar y datganiadau ariannol sy'n cynnwys barn ar eu 'cywirdeb a'u tegwch'. Rwyf hefyd yn ystyried a yw Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran ei ddefnydd o adnoddau ac yn adrodd drwy eithriad os nad yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn cydymffurfio â gofynion. Mae Atodiad 1 yn nodi fy nghyfrifoldebau yn llawn. Hefyd, rwy'n gyfrifol am archwilio Cronfa Pensiynau Diffoddwyr Tân yr Awdurdod.

4. Mae'r gwaith archwilio a wneir gennyf er mwyn cyflawni fy nghyfrifoldebau yn ymateb i'm hasesiad o risgiau. Mae'r ddealltwriaeth hon yn galluogi i mi ddatblygu dull archwilio sy'n canolbwyntio ar fynd i'r afael â risgiau penodol gan roi sicrwydd ar yr un pryd ynglŷn â'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd. Mae tri cham i'm dull archwilio fel y nodir yn Arddangosyn 1.

Arddangosyn 1: Fy null archwilio

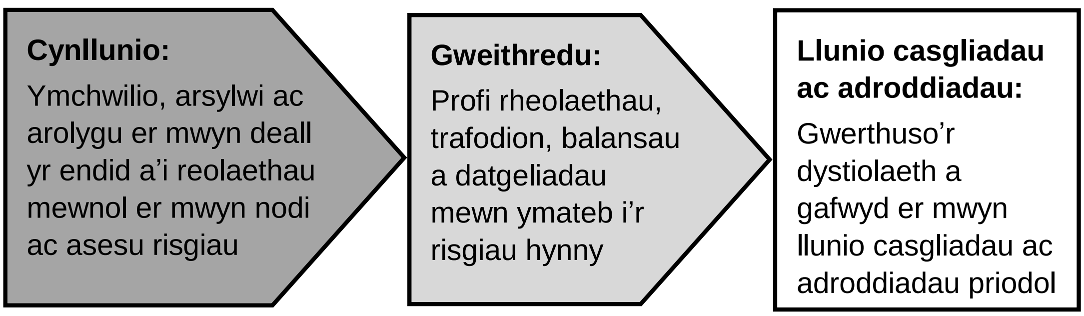

5. Nodir y risgiau o gamddatganiadau perthnasol a materion archwilio eraill yn Arddangosyn 2, ynghyd â'r gwaith rwy'n bwriadu ei wneud i ymdrin â hwy.

Arddangosyn 2: Risgiau archwilio ariannol

Risg archwilio ariannol	Ymateb archwilio arfaethedig
Bydd tir ac adeiladau yn cael eu hailbrisio'n llawn ar 31 Mawrth 2016. Mae risg nad yw trafodion a balansau tir ac adeiladau wedi'u cofnodi'n gywir.	Bydd fy nhîm archwilio yn adolygu'r ymarferiad ailbrisio i sicrhau bod pob un o'r trafodion a'r balansau yn gywir.
Mae'r driniaeth gyfrifyddu ar gyfer eiddo, offer a chyfarpar yn gymhleth, gan gynyddu'r risg o wallau neu o hepgor eitemau o'r datganiadau ariannol.	Bydd fy nhîm archwilio yn adolygu'r gwaith o gyfrifyddu a datgelu eiddo, offer a chyfarpar i sicrhau ei fod yn cyd-fynd â gofynion perthnasol y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol. Yn benodol, byddwn yn adolygu triniaeth gyfrifyddu Canolfan Adnoddau'r Gwasanaethau Ambiwlans a Thân yn Wrecsam, a gafaelwyd ar y cyd.
Mae'r Awdurdod yn cyfrannu at gynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio ar gyfer gweithwyr cyflogedig mewn lifrai a'r rhai nad ydynt mewn lifrai. Mae'r driniaeth gyfrifyddu ar gyfer y cynlluniau hyn yn gymhleth, gan gynyddu'r risg o wallau neu o hepgor eitemau o'r datganiadau ariannol.	Bydd fy nhîm archwilio yn adolygu'r gwaith o gyfrifyddu a datgelu'r cynlluniau pensiwn i sicrhau eu bod yn cyd-fynd â gofynion perthnasol y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol.
Mae'r risg y bydd rheolwyr yn diystyru rheolaethau yn bresennol ym mhob endid. Oherwydd y ffordd annisgwyl y gallai diystyru o'r fath ddigwydd, mae'n cael ei ystyried fel risg sylweddol [ISA 240.31-33].	Bydd fy nhîm archwilio yn: • profi priodoldeb cofnodion cyfnodolion ac addasiadau eraill a wneir wrth baratoi'r datganiadau ariannol; • adolygu amcangyfrifon cyfrifyddu ar gyfer rhagfarn; a • gwerthuso'r sail resymegol dros unrhyw drafodion sylweddol y tu allan i fusnes arferol.
Mae risg o gamddatganiad perthnasol oherwydd twyll wrth gydnabod refeniw, ac o'r herwydd fe'i hystyrir fel risg sylweddol [ISA 240.26-27].	Bydd fy nhîm archwilio yn ystyried ffrydiau incwm yr Awdurdod ac yn asesu a oes risg o gamddatganiad perthnasol oherwydd twyll wrth gydnabod refeniw. Os oes risgiau o'r fath yn bodoli, cynhelir profion penodol.
Rydym wedi nodi nifer o ddatgeliadau sydd o natur berthnasol. Mae'r rhain yn cynnwys datgelu partïon cysylltiedig a'r nodyn ar gydnabyddiaeth ariannol.	Byddwn yn cynllunio profion manwl i gael y sicrwydd gofynnol nad yw'r datgeliadau sydd o natur berthnasol wedi'u cam-ddatgan.

6. Nid wyf yn ceisio cael sicrwydd llwyr ar gywirdeb a thegwch y datganiadau ariannol a'r nodiadau cysylltiedig, ond mabwysiadaf gysyniad o berthnasedd. Fy nod yw nodi camddatganiadau perthnasol, hynny yw, y rheini a allai gamarwain y sawl sy'n darllen y cyfrifon. Caiff y lefelau a ddefnyddiaf i farnu bod camddatganiadau o'r fath yn berthnasol eu nodi yn fy adroddiad i'r Pwyllgor Archwilio cyn cwblhau'r archwiliad.

7. At ddibenion adrodd, byddaf yn ymdrin ag unrhyw gamddatganiadau sydd islaw lefel 'ddibwys' (pump y cant o berthnasedd neu £100,000, pa un bynnag sydd isaf) fel materion nad oes angen i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu eu hystyried ac felly ni fyddaf yn cyflwyno adroddiad arnynt.

8. Mae fy ffioedd yn seiliedig ar y tybiaethau canlynol:
   - bod y wybodaeth a ddarperir i ategu'r datganiadau ariannol yn amserol, o'r ansawdd disgwyliedig a'i bod wedi'i hadolygu at ddibenion sicrhau ansawdd;
   - y bydd yr holl swyddogion priodol ar gael yn ystod yr archwiliad; a
   - bod yr holl reolaethau a gwiriadau angenrheidiol ar waith gennych i alluogi'r Swyddog Ariannol Cyfrifol i roi'r holl sicrwydd sydd ei angen arnaf yn y Llythyr Sylwadau a anfonir ataf.

Archwilio perfformiad

9. Mae'r Mesur yn ei gwneud yn ofynnol i mi gynnal asesiad gwella ar gyfer pob awdurdod gwella bob blwyddyn er mwyn pennu a yw'r awdurdod yn debygol o gydymffurfio â gofynion i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus. Hefyd, mae'n rhaid i mi gynnal archwiliadau ynglŷn ag a yw'r awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau o dan y Mesur. Mae fy ngwaith asesu gwelliant ynghyd â'm gwaith ar faterion ariannol yn cyflawni fy nghyfrifoldeb i fodloni fy hun bod y corff sydd wedi'i archwilio wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran ei ddefnydd o adnoddau.

10. Ym mis Ionawr eleni, clywais gan y Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus fod y grant sy'n darparu cymhorthdal ar gyfer fy ngwaith archwilio perfformiad Awdurdodau o dan y Mesur yn dod i ben.

11. Fodd bynnag, bydd y Mesur yn parhau i fod ar waith ar gyfer 2016-17, a bydd angen i mi archwilio a fydd awdurdodau yn cyflawni eu dyletswydd i wneud trefniadau ar gyfer gwelliant parhaus. Yr her i mi yn ystod y cyfnod ansicr hwn yw sicrhau cydbwysedd rhwng fy nyletswyddau statudol presennol, newydd ac arfaethedig a’r angen i barhau i gynnal archwiliadau ac asesiadau ystyrlon, cymesur sy’n seiliedig ar risg. Yn 2016-17, byddaf yn cyfyngu ar fy ngwaith archwilio i ddarparu sicrwydd bod yr Awdurdod wedi bodloni ei ofynion cynllunio ac adrodd statudol, a’i fod wedi rhoi trefniadau monitro llywodraethu a rheoli ar waith i fodloni fy hun bod gan yr Awdurdod y trefniadau gofynnol ar waith i sicrhau gwelliannau.

12. Yn ogystal â’m rhaglen waith archwilio ac asesu o dan y Mesur, rwy’n gyfrifol am raglen astudiaethau llywodraeth leol yn unol â gofynion adrannau 41 a 42 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004. Yn 2016-17, bydd y gwaith hwn yn cynnwys:

- Astudiaeth i fynd i’r afael â’r ddibyniaeth ar wasanaethau cyhoeddus a’r galw amdanynt drwy ddatblygu dulliau atal effeithiol. Dros y blynyddoedd diwethaf, mae cynghorau yng Nghymru wedi datblygu model o ddarpariaeth gwasanaethau cyhoeddus sy’n seiliedig ar ddiffygion – gan ganolbwyntio ar broblemau, anghenion a diffygion unigolion a chymunedau, ac ar gynllunio gwasanaethau i lenwi’r bylchau a datrys y problemau, gan ddadrymuso unigolion a chymunedau a’u gwneud yn ddibynnol. Bydd yr adolygiad hwn yn ystyried sut mae cynghorau yn lleihau’r galw am wasanaethau, gan ganolbwyntio ar ddulliau darpariaeth amgen, ac yn ystyried effaith penderfyniadau ar gymunedau difreintiedig yn benodol. Byddwn ni a’r Awdurdod yn trafod ffocws yr astudiaeth ar gyfer awdurdodau tân.
- Astudiaeth i werthuso gwaith comisiynu strategol: mae’r ffocws cynyddol ar ganlyniadau yn arwain at ailgyfeirio gwasanaethau cyhoeddus ar sail model comisiynu. Mae’r rhan fwyaf o gysylltiadau darparwyr gwasanaethau yn deillio o awydd i leihau costau a gwella darpariaeth gwasanaethau; fodd bynnag, mae’r gwrthwyneb yn gallu digwydd, ac yn digwydd yn aml. Mae llawer o awdurdodau lleol yn methu sylweddoli pa mor gymhleth yw sefydlu partneriaeth gadarn rhwng darparwyr gwasanaethau o’r cychwyn cyntaf. Unwaith eto, byddwn yn trafod ffocws penodol yr astudiaeth hon â’r Awdurdod.

13. Yn ystod gwanwyn 2016, byddaf yn cymryd rhan mewn ymgynghoriad gyda chyrff gwasanaeth cyhoeddus i drafod y ffordd orau o gyflawni fy amrywiol ddyletswyddau tra’n sicrhau’r cydbwysedd mwyaf priodol ac ychwanegu gwerth drwy:

- roi sicrwydd o ran y ffordd y caiff arian cyhoeddus ac asedau eu llywodraethu a’u gwarchod;
- rhoi cipolwg defnyddiol o’r graddau y defnyddir adnoddau yn ddoeth i ddiwallu anghenion pobl; a
- nodi a hyrwyddo ffyrdd y gellir gwella’r broses o ddarparu gwasanaethau cyhoeddus.

14. Nodir elfennau fy ngwaith archwilio perfformiad yn Arddangosyn 3 ac fe’u cynlluniwyd er mwyn helpu i gyflawni’r amcanion lefel uchel a nodir yn ein strategaeth gorfforaethol 2013-2016 (www.audit.wales/cy/cyhoeddi/swyddfa-archwilio-cymru-strategaeth-gorfforaethol-2013-2016).

Arddangosyn 3: Elfennau o'm gwaith archwilio perfformiad

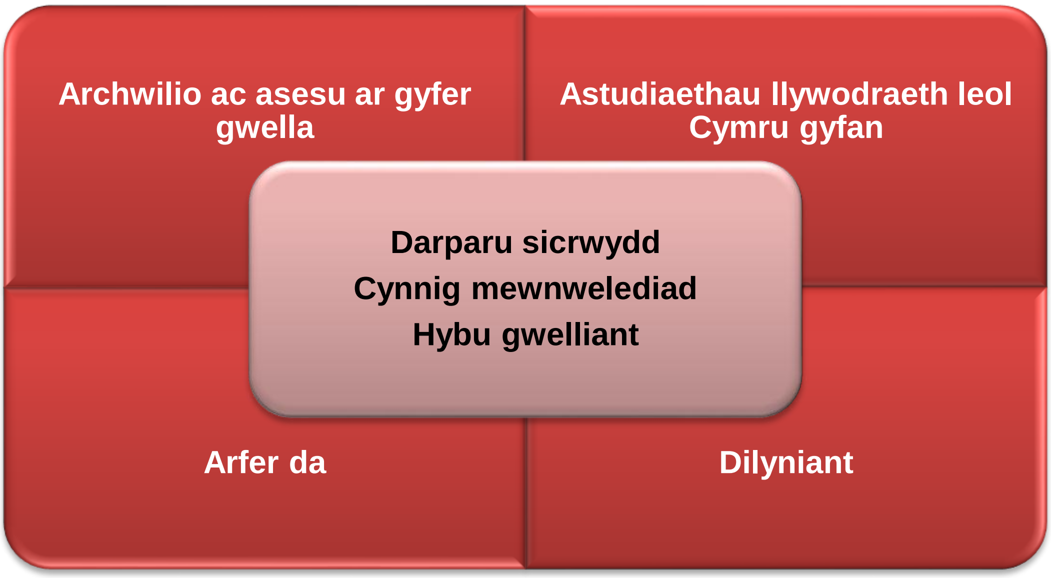

Y ffi, y tîm archwilio a'r amserlen

Ffi

15. Nid yw Swyddfa Archwilio Cymru yn gwneud elw o ffioedd. O dan y ddeddfwriaeth, ni chaiff y ffioedd a godir fod yn uwch na'r gost lawn sy'n gysylltiedig â chyflawni'r swyddogaeth y codir y ffi amdani. Pennir y cyfraddau ffioedd er mwyn adennill y gost honno'n llawn. Ni fu unrhyw newid yn fy nghyfraddau ffioedd ar gyfer 2016 a bydd fy nhimau archwilio yn parhau i geisio sicrhau arbedion effeithlonrwydd yn eu harchwiliadau ac maent yn awyddus i weithio gyda chi mewn modd adeiladol yn hyn o beth. Nodir eich ffioedd amcangyfrifedig ar gyfer 2016, ynghyd â ffioedd gwirioneddol y llynedd, yn Arddangosyn 4.

Arddangosyn 4: Ffi archwilio

Maes archwilio	Ffi arfaethedig (£)[1]	Y ffi wirioneddol y llynedd (£)
Gwaith archwilio ariannol[2]	34,500	34,500
Gwaith archwilio perfformiad[3]	15,300	15,136
Cyfanswm y ffi	**49,800**	**49,636**

16. Bydd y gwaith cynllunio yn parhau, ac mae'n bosibl y bydd angen newid fy rhaglen waith archwilio, ac felly fy ffi, os daw unrhyw risgiau newydd allweddol i'r amlwg. Ni fyddaf yn gwneud unrhyw newidiadau heb eu trafod yn gyntaf â'r Awdurdod. Ceir rhagor o wybodaeth am fy ngraddfeydd ffioedd a'r broses o bennu ffioedd ar wefan Swyddfa Archwilio Cymru: www.audit.wales/cy/amdanom-ni/graddfeydd-ffioedd-gosod-ffioedd.

Tîm archwilio

17. Ceir crynodeb o brif aelodau fy nhîm, ynghyd â'u manylion cyswllt, yn Arddangosyn 5.

Arddangosyn 5: Fy nhîm

Enw	Rôl	Rhif cyswllt	Cyfeiriad e-bost
Jane Holownia	Cyfarwyddwr Ymgysylltu	029 2032 0500	jane.holownia.audit@wales
Mark Jones	Arweinydd Ymgysylltu – Archwilio Ariannol	029 2032 0500	mark.jones@audit.wales
Amanda Hughes	Rheolwr Archwilio Ariannol	079 6991 9986	amanda.hughes@audit.wales
Alan Hughes	Arweinydd y Tîm Archwilio Ariannol	077 9141 1985	alan.hughes@audit.wales
Andy Bruce	Rheolwr Archwilio Perfformiad	029 2032 0500	andy.bruce@audit.wales

[1] Nid yw'r ffioedd a ddangosir yn y ddogfen hon yn cynnwys TAW, ac ni chodir y dreth hon arnoch chi bellach.

[2] Yn daladwy rhwng mis Tachwedd 2015 a mis Hydref 2016.

[3] Yn daladwy rhwng mis Ebrill 2016 a mis Mawrth 2017.

18. Gallaf gadarnhau bod holl aelodau fy nhîm yn annibynnol ar yr Awdurdod a'ch swyddogion. Yn ogystal, nid wyf yn ymwybodol o unrhyw wrthdaro buddiannau posibl y mae angen i mi dynnu eich sylw ato.

Amserlen

19. Byddaf yn cyflwyno adroddiadau, neu allbynnau eraill y cytunwyd arnynt, i'r Awdurdod sy'n ymdrin â'r meysydd gwaith a nodir yn y ddogfen hon. Nodir fy ngherrig milltir allweddol yn Arddangosyn 6.

Arddangosyn 6: Amserlen

Allbwn arfaethedig	Gwaith a wnaed	Llunio'r adroddiad terfynol
Cynllun Archwilio 2016	Chwefror – Ebrill 2016	Ebrill 2016
Gwaith cyfrifon ariannol: • Adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol • Barn ar y Datganiadau Ariannol • Memorandwm Cyfrifon Ariannol	Chwefror – Medi 2016	Medi 2016 Medi 2016 Hydref 2016
Gwaith perfformiad: • Tystysgrif y Cynllun Gwella • Asesiad o'r dystysgrif perfformiad • Monitro parhaus • Crynodeb blynyddol o adroddiadau archwilio ac asesu	Ebrill 2016 – Mawrth 2017	Gorffennaf 2017

Atodiad 1

Priod gyfrifoldebau

Archwilio ariannol

Fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013, mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn nodi fy mhwerau a'm dyletswyddau i gynnal eich archwiliad ariannol. Fy nghyfrifoldeb i yw cyhoeddi tystysgrif ac adroddiad ar y datganiadau ariannol sy'n cynnwys barn ar y canlynol:

- Eu 'cywirdeb a'u tegwch', gan roi sicrwydd eu bod:
  – yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol pa un a gawsant eu hachosi drwy dwyll neu wall;
  – yn cydymffurfio â'r gofynion statudol a gofynion cymwys eraill; ac
  – yn cydymffurfio â'r holl ofynion perthnasol ar gyfer cyflwyno a datgelu o ran cyfrifyddu.
- Cysondeb y wybodaeth yn yr Adroddiad Blynyddol a'r datganiadau ariannol.

Mae'n rhaid i mi hefyd ddatgan drwy eithriad os nad yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn cydymffurfio â'r gofynion, os na chadwyd cofnodion cyfrifyddu cywir, os na wnaed y datgeliadau gofynnol ar gyfer cydnabyddiaeth a thrafodion eraill neu os nad wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf.

Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn ei gwneud yn ofynnol i mi asesu a yw'r Awdurdod wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran ei ddefnydd o adnoddau. Er mwyn cyflawni hyn, ystyriaf y canlynol:

- canlyniadau'r gwaith archwilio a wnaed ar y datganiadau ariannol;
- system rheolaeth fewnol yr Awdurdod, fel y nodir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol a'm hadroddiad cysylltiedig;
- canlyniadau gwaith arall a wnaed gan gynnwys gwaith a gynhaliwyd o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (y Mesur), ac unrhyw ymarferion paru data;
- canlyniadau gwaith cyrff adolygu allanol eraill, lle bo hynny'n berthnasol i'm cyfrifoldebau; ac
- unrhyw waith arall sy'n ymdrin â materion nas cwmpesir gan yr uchod, ac yr wyf o'r farn ei fod yn angenrheidiol i gyflawni fy nghyfrifoldebau.

Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn nodi hawliau'r cyhoedd ac etholwyr i archwilio datganiadau ariannol yr Awdurdod a dogfennau cysylltiedig, gofyn cwestiynau i mi, fel yr Archwilydd Penodedig, am y cyfrifon a, lle y bo'n briodol, herio eitemau yn y cyfrifon. Rhaid i mi hefyd ystyried pa un a ddylwn lunio adroddiad, er budd y cyhoedd, ar unrhyw fater a ddaw i'm sylw wrth i mi gynnal yr archwiliad.

Nid yw fy ngwaith archwilio yn rhyddhau rheolwyr, na'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, o'u cyfrifoldebau sy'n cynnwys:

- paratoi'r datganiadau ariannol a'r Adroddiad Blynyddol yn unol â safonau a chanllawiau cyfrifyddu cymwys;
- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir;
- sicrhau rheoleidd-dra trafodion ariannol; a
- sicrhau gwerth am arian o ran y defnydd o adnoddau.

Mae'r rheolwyr yn cytuno i roi'r canlynol i mi:

- mynediad i'r holl wybodaeth y mae'r rheolwyr yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i'r gwaith o baratoi'r datganiadau ariannol megis cofnodion, dogfennaeth a materion eraill;
- gwybodaeth ychwanegol y gallaf ofyn amdani gan y rheolwyr er mwyn cynnal yr archwiliad; a
- mynediad anghyfyngedig i unigolion o fewn yr Awdurdod y byddaf yn penderfynu ei bod yn angenrheidiol cael tystiolaeth archwilio ganddynt.

Bydd angen i'r rheolwyr roi datganiadau ysgrifenedig i mi er mwyn cadarnhau'r canlynol:

- eu bod wedi cyflawni eu cyfrifoldebau ar gyfer paratoi'r datganiadau ariannol;
- bod pob trafodyn wedi'i gofnodi ac wedi'i adlewyrchu yn y datganiadau ariannol;
- bod y wybodaeth a roddwyd i mi er mwyn cynnal yr archwiliad yn gyflawn; ac
- ategu tystiolaeth archwilio arall sy'n berthnasol i'r datganiadau ariannol neu honiadau penodol yn y datganiadau ariannol os ystyriaf fod hynny'n angenrheidiol neu os yw'n ofynnol o dan y Safonau Rhyngwladol ar Archwilio.

Archwilio perfformiad

Mae'r Mesur yn gosod dyletswydd gyffredinol ar awdurdodau gwella i 'wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus wrth gyflawni eu swyddogaethau'. Mae hefyd yn gosod gofynion penodol ar awdurdodau i bennu amcanion gwella, ac i gyhoeddi cynlluniau gwella blynyddol ac asesiadau o berfformiad. Diffinnir awdurdodau gwella fel cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol, awdurdodau parciau cenedlaethol, ac awdurdodau tân ac achub.

Mae'r Mesur hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i mi gynnal asesiad gwella ar gyfer pob awdurdod gwella bob blwyddyn, er mwyn pennu a yw'r awdurdod yn debygol o gydymffurfio â'i ddyletswydd gyffredinol a gofynion y Mesur. Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol hefyd gynnal archwiliadau i nodi pa un a yw'r awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau o ran gwella, cynllunio ac adrodd.

O dan rai amgylchiadau gall yr Archwilydd Cyffredinol hefyd gynnal arolygiadau arbennig (o dan adran 21), y bydd yn cyflwyno adroddiad i'r awdurdodau a'r Gweinidogion perthnasol mewn perthynas â hwy, ac y gall eu cyhoeddi (o dan adran 22). Bydd yr Archwilydd Cyffredinol yn crynhoi'r adroddiadau archwilio ac asesu yn ei Adroddiad Gwella Blynyddol cyhoeddedig (o dan adran 24). Bydd yr adroddiad hwn hefyd yn crynhoi unrhyw adroddiadau ar arolygiadau arbennig.

Atodiad 2

Astudiaethau gwerth am arian cenedlaethol

Efallai y bydd gan yr Awdurdod ddiddordeb hefyd yn yr archwiliadau gwerth am arian cenedlaethol a gynhelir gennyf, y bydd rhai ohonynt yn arbennig o berthnasol i lywodraeth leol, ac efallai'n cynnwys casglu tystiolaeth ar draws llywodraeth leol. Ariennir yr astudiaethau hyn gan y Cynulliad Cenedlaethol ac fe'u cyflwynir i Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus y Cynulliad Cenedlaethol i'w helpu i graffu ar wariant cyhoeddus.

Mae'r tabl isod yn cwmpasu'r holl waith mewn perthynas ag astudiaethau gwerth am arian sydd ar y gweill ar hyn o bryd. Mae'r rhaglen hon yn cynnwys crynodebau Cymru gyfan o'r gwaith archwilio a wnaed yn lleol yn y GIG ac archwiliadau ymatebol o feysydd penodol sy'n peri pryder i'r cyhoedd a godwyd â mi. Yn ogystal â'r gwaith a amlinellir isod, mae'n bosibl y byddaf yn penderfynu paratoi adroddiadau cenedlaethol eraill yn ystod y flwyddyn a fydd yn crynhoi gwaith archwilio lleol neu a fydd yn seiliedig ar ganfyddiadau archwiliadau ymatebol.

Cyflwynir adroddiadau diweddaru pellach ar fy rhaglen o astudiaethau gwerth am arian i chi o fewn yr adroddiadau cynnydd rheolaidd a baratoir gan fy nhîm.

Pwnc	Amserlen gyhoeddi ddisgwyliedig
Llywodraeth Cymru yn caffael a pherchnogi Maes Awyr Caerdydd	Cyhoeddwyd 27 Ionawr 2016
Datblygiad Cyfoeth Naturiol Cymru	Cyhoeddwyd 4 Chwefror 2016
Theatrau llawdriniaethu	Cyhoeddwyd 10 Mawrth 2016
Effaith ymarfer preifat ar ddarpariaeth y GIG	Cyhoeddwyd 11 Chwefror 2016
Cronfa Fuddsoddi Gwyddorau Bywyd Cymru	Mawrth 2016
Ymatebion Llywodraeth Cymru i argymhellion archwilio (memorandwm ar gyfer y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus)	Gwanwyn 2016
Rheoli'r perygl o lifogydd ac erydu arfordirol	Gwanwyn 2016
Gwasanaethau rheilffyrdd	Gwanwyn 2016
Diogelwch cymunedol	Gorffennaf 2016
Llywodraethu Llyfrgell Genedlaethol Cymru	Gwanwyn 2016
Goruchwyliaeth Llywodraeth Cymru o gyllid a darpariaeth sefydliadau addysg bellach	Hydref 2016
Caffael cyhoeddus (gan gynnwys datblygu'r Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol)	Gaeaf 2016

Pwnc	Amserlen gyhoeddi ddisgwyliedig
Ymyrraeth gynnar a newid ymddygiad	Gwanwyn/haf 2017[4]
Ymyriadau Llywodraeth Cymru mewn llywodraeth leol	I'w gadarnhau[5]

Yn ystod y misoedd diwethaf, bûm yn ystyried cynnwys nifer o astudiaethau newydd ar y canlynol fel rhan o'm rhaglen:

- Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru
- Buddsoddiad cyfalaf mewn ysgolion (rhaglen ysgolion yr 21ain Ganrif) a lleoedd ysgol
- Cyllid addysg bellach
- Rheoli gwastraff
- Rhaglen Cefnogi Pobl
- Gallu pobl nad Cymraeg neu Saesneg yw eu mamiaith a'r rheini a all fod o dan anfantais ac na allant fanteisio ar wasanaethau cyfieithu ar y pryd arbenigol i gael gafael ar wasanaethau cyhoeddus

Ac eithrio'r astudiaeth addysg bellach y cyfeirir ati yn y tabl uchod, ni chadarnhawyd cynlluniau pendant ar gyfer yr astudiaethau newydd hyn, er bod gwaith pennu cwmpas cychwynnol yn mynd rhagddo.

[4] Mae fy rhaglen o waith arfer da yn cynnwys prosiect a fydd yn ceisio ystyried yr amrywiaeth o waith newid ymddygiad ar draws gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru a chyfleoedd i wella ymarfer, cyflawni canlyniadau gwell i ddinasyddion a sicrhau gwell gwerth am arian. Bydd y prosiect yn cynnwys amrywiaeth o ddigwyddiadau ymgysylltu a threfniadau ar gyfer datblygu cymuned ymarfer i rannu dysgu a phrofiad. Rwyf yn rhagweld y bydd y wybodaeth a'r dystiolaeth a gesglir drwy'r gwaith hwn yn ategu'r broses o lunio adroddiad ar y pwnc, er nad yw'r adroddiad hwn yn debygol o fod ar ffurf adroddiad archwilio traddodiadol ac nad yw'n debygol o gael ei baratoi tan hanner cyntaf 2017.

[5] Bu'r cynlluniau ar gyfer y gwaith hwn yn cael eu hailystyried yn dilyn yr adolygiad a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru o ymyriadau Sefydliad Polisi Cyhoeddus Cymru mewn perthynas ag Ynys Môn, ac er mwyn ystyried goblygiadau'r cynlluniau i ddiwygio llywodraeth leol ar gyfer y gwaith.

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500
Fax: 029 2032 0600
Textphone: 029 2032 0660

E-mail: info@audit.wales
Website: www.audit.wales

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru
Gwefan: www.archwilio.cymru